

הכנס הארצי השנתי ה-47 של האגודה הישראלית ללימודי המזרח התיכון והאסלאם (אילמ"א)

יום רביעי, ל בניסן תשפ"ד, 8 במאי 2024

קריית האוניברסיטה הפתוחה ע"ש דורותי דה רוטשילד, דרך האוניברסיטה 1, רעננה
(הכניסה לחניה מרחוב ויצמן; החניה ללא תשלום, על בסיס מקום פנוי)
- בוויז: חניון האוניברסיטה הפתוחה, רעננה -

הוראות הגעה:

הגעה בכלי רכב

מהצומת יש לצאת אל כביש 4 לכיוון דרום, ואז לפני ההשתלבות בכביש 4 לפנות ימינה אל כביש השירות המוביל לקמפוס. היציאה ממגרש החניה מובילה בחזרה אל כביש מספר 4 לכיוון דרום.

שער כניסה להולכי רגל

שער הכניסה לקריית האוניברסיטה הפתוחה נמצא ברחוב רבוצקי 108, רעננה. שימו לב כי החניה ברחוב רבוצקי וברחובות הסמוכים מוגבלת בחלקה הגדול לתושבי השכונה.

תחבורה ציבורית

להלן מספר אפשרויות להגעה לקריית האוניברסיטה בתחבורה ציבורית:

- קווי אוטובוס העוצרים במחלף רעננה צפון.
- קווי שירות מתחנת הרכבת רעננה דרום ומסוף האוטובוסים רעננה מרכז הצמוד אליה: קו 7 לצומת רעננה צפון (רח' ויצמן ברעננה) או קו 8 לרחוב רבוצקי.
- קו 347 מתל אביב העוצר ברחוב עקיבא, מספר דקות הליכה מהקמפוס.
- קו 15 היוצא מאזור התעשייה בכפר סבא ומגיע לצומת רעננה צפון (רח' ויצמן ברעננה).

קווי אוטובוס של "אגד"

• מדרום לצפון: 947, 921, 640, 641

• מצפון לדרום: 947, 930, 921, 871, 841, 823, 821, 627, 641

קיימת גישה ברגל לקמפוס מצומת רעננה צפון, באמצעות שביל להולכי רגל המוביל מהצומת אל רחוב רבוצקי.

מושב ראשון | 10:30-09:15

פאנל 1 עזה מעבר לרצועה: היסטוריה, מרחב ודמיון | غزة خارج اطار القطاع: تاريخ, حيز وخيال

כיתה 12, בניין הכיכר

יו"ר: **אביטל הולדנגרבר**, מכללת אורנים

יובל בן-בסט, אוניברסיטת חיפה

המעורבות של האוכלוסייה הכפרית באזור עזה בפוליטיקה הסוערת של עזה בשלהי

התקופה העות'מאנית | سكان الريف في منطقة غزة في ظل سياسة المدينة المضطربة في نهاية العهد العثماني

מנצור נסאסרה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

עזה-ביר אלסבע-יפו: ערי המדבר והחוף הפלסטיניות | مدن الساحل والجنوب الفلسطيني: بنر السبع ,

غزة ويافا

דוּתן הלוי, האקדמיה על שם פולונסקי, מכון ון ליר בירושלים

יצירתה הארוכה של "הרצועה" בפוליטיקה ובדמיון, 1956-1939 | خلق القطاع في الحيز والسياسة

والخيال 1956-1939

אלה אלבז, אוניברסיטת חיפה

מסע אל מתחת לאדמה: אפשרויות חלופיות להווה | رحلة إلى بطن الأرض: امكانيات بديلة للحاضر

פאנל 2 היבטים חדשים בחקר הסלפיה

כיתה 8, בניין הכיכר

יו"ר: **ישראל גרשוני**, אוניברסיטת תל אביב

יצחק ויסמן, אוניברסיטת חיפה

המשכיות ותמורה במאבק על המד'אהב: מבט מסוריה

דניאל לב, האוניברסיטה העברית בירושלים

היבטים סלפיים בהגותם של מודודי וקטב ולידתה של אל-סלפיה אל-ג'האדיה

אלי אלשיך, אוניברסיטת בר-אילן

עולם ללא דאר אל-אסלאם: פוסקים סלפיים-ג'האדים על האינטרקציה עם המדינה הכופרת

פאנל 3 הגות דתית וספרות בימי הביניים"

כיתה 7, בניין הכיכר

יו"ר: **סלים אבו ג'אבר**, המכללה האקדמית אחוה

סאלח עבוד, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

האם אל-עוז בן עבד אל-סלאם היה צופי?

סיגלית חכם, חוקרת עצמאית

"אללה יגדע את חייו של מי שגנב את ספרי"

גיא רון-גלבע, אוניברסיטת בר-אילן

יצר, אהבה וגזרת גורל: "אגדת שלושה וארבעה" בין נוסחיה העבריים לנוסחיה הערביים

פאנל 4 מעורבות זרה בסכסוכים במזרח התיכון: סוריה ולבנון כמקרי בוחן

אולם צ'ייס, בניין הכיכר – מושב בחסות מרכז דיין – אוניברסיטת תל אביב

יו"ר: **ברנדון פרידמן**, מרכז דיין – אוניברסיטת תל אביב

עידו יהל, מרכז דיין – אוניברסיטת תל אביב

ניצול הזדמנות או תגובה לאיום? ניתוח ההתערבות הסורית בלבנון דרך שיקולי הפנים של

משטר אסד

יוגב אלבז, מרכז דיין – אוניברסיטת תל אביב

ארמון החלומות: מעורבות ישראל בלבנון, 1982-1976

יואל פרקר, מרכז דיין – אוניברסיטת תל אביב

ג'יש אל-אסלאם, סעודיה ומלחמת האזרחים הסורית, 2018-2013

פאנל 5 החברה הערבית בישראל בצל מציאות משתנה וסוערת

אולם נוידרפר, בניין הכיכר

יו"ר: **נסיה שמר**, אוניברסיטת בר-אילן

גדי חיטמן, אוניברסיטת אריאל

החברה הערבית וחרבות ברזל

יוסרי ח'יזראן, המרכז האקדמי שלם

השיח האזרחי-הלוקאלי בקרב החברה הערבית בעשור האחרון

איאד זחאלקה, מנהל בתי הדין השרעיים בישראל

אתגרים הלכתיים בפני המוסלמים אזרחי מדינת ישראל

פאנל 6 Neither East nor West: How Western and Anti-Western Sentiments Shaped Soviet and Russian Perceptions of Iran

אולם קנבר, בניין הכיכר

יו"ר: **ליאורה הנדלמן-בעבור**, אוניברסיטת תל אביב

בת חן דרויאן פלדמן, אוניברסיטת תל אביב

The Export of the Islamic Revolution and the Soviet Ideological Challenge

דימיטרי אסינובסקי, Central European University

Retreat from Anti-Imperialism in Soviet Studies of Political Islam and Gorbachev's Rapprochement with the Islamic Republic of Iran

ריצ'ל קניץ-פידר, אוניברסיטת תל אביב

"New Horizons" in Iranian Cultural Diplomacy: Nader Talebzadeh, Alexander Dugin, and Iran's Soft War

פאנל 1 התגייסותו של הדור הצעיר לתנועות האסלאם הפוליטי במזרח התיכון: ההיקסמות האידאולוגית והמוטיבציה לפעול

כיתה 12, בניין הכיכר

יו"ר: יצחק ויסמן, אוניברסיטת חיפה

עבד אל-קאדר כנאענה, אוניברסיטת תל אביב

המאבק הבין-דורי והשפעתו על הולדת הרדיקליזם השיעי במאה העשרים

סלוא עלינאת-עאבד, האוניברסיטה הפתוחה

באותו הראש? יחסים בין-דוריים בפלג הדרומי של התנועה האסלאמית בישראל

מירה צורף, אוניברסיטת תל אביב

כְּדָבָר אַפְנָדִים לַאֲפְנָדִים בַּמִּשְׁבֵּר: הַפְּנִייה שֶׁל הָאֲחִים הַמוֹסְלָמִים בַּמְצָרִים אֶל הַדּוֹר הַצָּעִיר - מֵאֲזֵן שֶׁל הַצְּלָחוֹת וְכִישְׁלוֹנוֹת, 2013-1928

פאנל 2 מסורת, שמרנות ומודרנה: מיניות, הדרה וסוכנות

כיתה 8, בניין הכיכר

יו"ר: בת ציון עראקי קלורמן, האוניברסיטה הפתוחה

זהר הדרומי-אלוש, Trinity College - Dublin

זקנה ועצבנית: שרה ו(אי-) צחוקה בקוראן ובהיסטוריית המסירה התנ"כית

קרן אבו-הרשקוביץ, האוניברסיטה הפתוחה

הזכות לעונג, שיח הלכתי ורפואי בימי הביניים

אלעד בן דוד, חוקר עצמאי

מגמות פרוגרסיביות ופמיניסטיות באסלאם האמריקאי: האקטיביסטית אסרא נעמאני כמקרה בוחן

פאנל 3 היבטים גלובליים וסביבתיים במדיניות החוץ והפנים של תורכיה

כיתה 7, בניין הכיכר

יו"ר: מירי שפר-מוסמזון, אוניברסיטת תל אביב

אבישי בן-דרור, האוניברסיטה הפתוחה

"המסגד הראשון באפריקה" כמרחב טרנס-לאומי תורכי

אסף טלגם, אוניברסיטת תל אביב

פוליטיקה של אנרגיה: מבט חדש על הפיכת 1980 בתורכיה

עמרי אילת, אוניברסיטת חיפה

מים סמיכים מגז: המשולש התורכי-יווני-ישראלי ומאגרי הגז במזרח אגן הים התיכון

פאנל 4 המזרח התיכון וישראל בעקבות המלחמה בעזה: משבר או נקודת מפנה?

אולם צ'ייס, בניין הכיכר

יו"ר: משה מעוז, האוניברסיטה העברית בירושלים

אלי פודה, האוניברסיטה העברית בירושלים

ישראל והעולם הערבי לאחר המלחמה: הזדמנות לחיזוק מעמדה

און וינקלר, אוניברסיטת חיפה

מלחמת "חרבות ברזל" במשקפיים כלכליים

מאיר ליטבק, אוניברסיטת תל אביב

איראן והמלחמה: שלב באסטרטגיה ארוכת שנים

מורן זגה, האוניברסיטה העברית בירושלים ואוניברסיטת חיפה

המלחמה והשפעתה על יחסי הכוחות במפרץ

פאנל 5 בין ירדן לפלסטין - מסרים סמויים בתרבות ובמדיה בירדן ובפלסטין

אולם נוידרפר, בניין הכיכר

יו"ר: רונן יצחק, המכללה האקדמית גליל מערבי

בסיליוס בוארדי, אוניברסיטת בראילן

מולדת למכירה: על המולדת הירדנית המתפוררת ברומן הירדני המודרני

איריס פרוכטר-רונו, מכללת אורנים

ריאליזם ופנטזיה בנצרת: קריאה אלגורית של המרחב ואינטרטקסטואליות בקולנוע הפלסטיני בישראל

עידו זלקוביץ, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

אסטרטגיית התקשורת של חמאס: דפוסי פעולה ואופני השפעה בין הרובה לעדשה

פאנל 6 בין התגלות לדקדוק

אולם קנבר, בניין הכיכר

יו"ר: שלמה אלון, האקדמיה ללשון הערבית

יולנדה יבור, מכללת אורנים, האוניברסיטה הפתוחה והמרכז האקדמי שלם

עד העצם - עיון פילולוגי-לשוני בק' 2:259

ביאטה שייחטוביץ', אוניברסיטת תל אביב

המושג سبب במקרים של קושי פרשני ב- تفسير الكشّاف מאת אל-זמח'שרי

אלמוג כשר, אוניברסיטת בראילן

כיצד לנתח את أَنْعَمَتْ عَلَيْهِمْ (ק' 7:1)? על גלגוליו של המונח شبه الجملة

מושב המליאה | 13:00 | אולם נוידרפר

ברכות

פרופ' ליאו קורי, נשיא האוניברסיטה הפתוחה
פרופ' מוסטפא כבהא, ראש תחום היסטוריה של המזרח התיכון, האוניברסיטה הפתוחה
פרופ' יצחק רייטר, נשיא אילמ"א

טקס הענקת אותות יקירי אילמ"א
פרופ' עפרה בנג'ו; פרופ' אורי קופרשמידט

טקס הענקת אות אילמ"א עבור תרומה מיוחדת בתחום הנחלת הלשון הערבית
ד"ר שלמה אלון

טקס הענקת פרסי אילמ"א לעבודות מ.א. ודוקטורט מצטיינות

פאנל 1 מוסלמים במרחב הגלובלי

כיתה 12, בניין הכיכר

יו"ר: אבישי בן-דרור, האוניברסיטה הפתוחה

דפנה אפרת, האוניברסיטה הפתוחה
מצפון סוריה למרכז קנדה: תחייתה של אחווה צופית במערב

יחיא ח'ון, האוניברסיטה הפתוחה
מוסד הניאבת: מעמדו ומקומו באמאמת של שיח' שאמל בצפון הקווקז

מירב אור-אמרגי, האוניברסיטה הפתוחה
ללמוד ערבית בהודו: המוסד ללימודים אסלאמיים נדות אל-עולמא בהודו והזיקה למזרח התיכון

איתמר דובינסקי, האוניברסיטה הפתוחה
הקהילה הלבנונית בגאנה: ספורט כגשר בין תרבויות

פאנל 2 לימודי השפה הערבית על פני דורות: סוגיות של פדגוגיה, אידאולוגיה והישגיות

כיתה 8, בניין הכיכר - מושב בחסות האקדמיה ללשון הערבית

יו"ר: מוסטפא כבהא, האוניברסיטה הפתוחה ונשיא האקדמיה ללשון הערבית

כמאל מועד, המכללה האקדמית כנרת
الرؤية التربوية لدى خليل السكاكيني: تدريس اللغة العربية نموذجًا

יוני מנדל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
تدريس اللغة العربية في المجتمع اليهودي حتى عام 1948: سياسات واتجاهات

אמינה חסן, האקדמיה ללשון הערבית
تحصيل التلاميذ العرب في امتحان بيرلز: استنتاجات وتوصيات

פאנל 3 בין פוליטיקה, דת ותרבות: תפיסות של הדת הבהאית בידי גורמים חיצוניים במאה העשרים

כיתה 7, בניין הכיכר - מושב בחסות הקתדרה ללימודים בהאים באוניברסיטה העברית בירושלים

יו"ר: מאיר בר-אשר, האוניברסיטה העברית בירושלים

נג'אתי אלקאן, אוניברסיטת במברג
The Perception of the Babi-Baha'i Religions during the Transition from the Late Ottoman to the Early Republican Turkish Era

ד' גרשון לונטל, האוניברסיטה העברית בירושלים והמרכז האקדמי שלם
Category Imperative: The Establishment of the "Baha'i Department" in the Israeli Ministry for Religious Affairs

סיון לרר, האוניברסיטה העברית בירושלים
Familiar Strangers: Baha'i Presence in Israeli Literature

פאנל 4 יחסי ישראל-מצרים: ממשקים תרבותיים ודתיים

אולם צ'ייס, בניין הכיכר

יו"ר: אלי פודה, האוניברסיטה העברית בירושלים

לימור לביא, אוניברסיטת בר-אילן
שלום, קונפליקט ו(אנטי-) נורמליזציה: עיון בתרגומים מצריים של ספרות ישראלית

אופיר וינטר, המכון למחקרי ביטחון לאומי
מתחמים בין-דתיים בג'בל מוסא: ממשכן שלוש הדתות של סאדאת לפרויקט ההתגלות של א-סיסי

מיכאל ברק, אוניברסיטת רייכמן
הסכמי השלום ותהליכי הנורמליזציה בראי הזרם הסלפי במצרים: אל-דעוה אל-סלפיה כמקרה בוחן

פאנל 5 הגות ותרבות ערבית במפנה המאה העשרים

אולם נוידרפר, בניין הכיכר

יו"ר: פרומה זקס, אוניברסיטת חיפה

ואא'ל אבו-עקסה, האוניברסיטה העברית בירושלים
סמנטיקה, טרמינולוגיה ואנטומיה של המושג חילוניות בשפה הערבית של סוף המאה ה-19

אלון תם, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
מבית הקפה תצא המהפכה: בתי הקפה של קהיר ומהפכת 1919 במצרים

יוני פורס, אוניברסיטת חיפה
לשכוח את אמיר בוקטור: פדגוג ערבי הומניסט בה"א הידיעה

פאנל 6 ביכורי מחקר בהיסטוריה פלסטינית

אולם קנבר, בניין הכיכר

יו"ר: עידו זלקוביץ, המכללה האקדמית עמק יזרעאל

נורית יוחנן, אוניברסיטת תל אביב
תפקיד הרווקות הפלסטיניות באינתיפאדה הראשונה

מיקי לוזון, אוניברסיטת תל אביב
"רג'אל אל-מסתקבל" - נעורים, צעירות והתבגרות בחברה הפלסטינית בראשית המאה העשרים (1908-1939)

נעמי שטרנברג, אוניברסיטת תל אביב
נשים עירוניות בפלסטין/א"י במרחבים לימינליים (1860-1920) - נצרת כמקרה בוחן

פאנל 1 מגדר ותרבות בחברות מוסלמיות

כיתה 12, בניין הכיכר

יו"ר: טל שנהב, האוניברסיטה הפתוחה

הילה פלד-שפירא, אוניברסיטת אריאל ואוניברסיטת בר-אילן
بين المحرمات الاجتماعية والإرادة الشخصية – نساء ورجال في الأدب العراقي الحديث

רינת פלג, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

שונים ודומים: ההרמונות האימפריאליים בסין ובאימפריה העוסמאנית בשנים 1644-1923

אלימלך וסטרייך, אוניברסיטת תל אביב

מעמד הנישואין של האישה בטוניסיה: המשפט העברי ושוק הנישואין

תגריד קעדאן, מכללת אל-קאסמי

صورة المرأة المسلمة، الاجتماعية، الدينية، وفق المنهاج الدراسي في المدارس العربية الابتدائية في اسرنايل

פאנל 2 התפתחות הלאומיות בחברה הפלסטינית

כיתה 8, בניין הכיכר

יו"ר: הלל כהן, האוניברסיטה העברית בירושלים

איתמר רדאי, האוניברסיטה הפתוחה

הגירה ולאומיות בראשית המאה העשרים: המקרה של ח'ליל אל-סכאכני

יוני שפירא, חוקר עצמאי

הכפר צפוריה: מוקד הלאומנות הפלסטינית בגליל התחתון, 1928-1948

פאתן בוקאעי, אוניברסיטת חיפה

פולקלור, מגדר ולאומיות: ג'פרה בפולקלור הפלסטיני

פאנל 3 היבטים מחקרניים בתקופות הממלוכית והעות'מאנית

כיתה 7, בניין הכיכר

יו"ר: אהוד טולידאנו, אוניברסיטת תל אביב

קובי יוסף, אוניברסיטת בר אילן

על המושג תרכי ח'אלצ בתקופת הסולטאנות הממלוכית (1250-1517)

אבנר וישניצר, אוניברסיטת תל אביב

דמיון פרוע: שמועות, כזבים ומרד באיסטנבול של ראשית המאה ה-19

רועי מרום, אוניברסיטת תל אביב

העלייה הראשונה בהקשריה המקומי והטרנס-אזורי: מעבר לפרטיקולריזם הדתי והלאומי

פאנל 4 רפורמות חברתיות-כלכליות בערב הסעודית: תהליכים היסטוריים וגישה השוואתית

אולם צ'ייס, בניין הכיכר

יו"ר: יוסי מן, אוניברסיטת רייכמן ואוניברסיטת בר אילן

רלי שכטר, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פופולזם מלוכני: תוכנית עשר הנקודות של פייצל והמהפכה הלבנה באיראן

ברנדון פרידמן, מרכז דיון – אוניברסיטת תל אביב

ערב הסעודית: מהעידן הרנטירי לעידן הלאומיות – מדינה וחברה

און ברק, אוניברסיטת תל אביב

סעודיה 2030: זמן מעגלי והיסטוריה של העתיד

פאנל 5 דקדוק הלשון ולשון הדקדוק בקוראן ובטקסטים ספרותיים ורעיוניים בערבית הקלאסית ובערבית היהודית

אולם נויזרפר, בניין הכיכר – מושב בחסות המכללה האקדמית אחוה

יו"ר: שלומית שרייבום-שבטיאל, המכללה האקדמית אחוה

מוראד מוסא, המכללה האקדמית אחוה

الاشتقاق اللغوي بواسطة التعريب في النص القرآني - بعض الأمثلة

רחל חסון, המכללה האקדמית אחוה

مخطوطات ألف ليلة وليلة باللغة العربية – اليهودية من الجنيزا

מיכאל פלנקו, המכללה האקדמית אחוה

“Enjoyment and Conviviality Book” (984) by Abu Hayyan al-Tawhidi and Its Famous Dispute over Language and Logic

פאנל 6 מנהיגות והגות דתית בחברות אסלאמיות

אולם קנבר, בניין הכיכר

יו"ר: מוחמד אל-עטאונה, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מעין רוה, אוניברסיטת חיפה

מנהיגות דתית והבניית שלום: תיאולוגיה פוליטית והסכסוך הישראלי-פלסטיני

רועי נחמיאס, אוניברסיטת תל אביב

מרחבי הגמישות האסלאמיסטיים: הדמוקרטיה בהגותו של ראשד אל-ע'נושי

ראסם ח'מאיסי, אוניברסיטת חיפה

דילמות ואתגרים בהשתתפות פוליטית של התנועה האסלאמית בישראל

אלישבע מכליס, אוניברסיטת בר-אילן

שיעה, שבטיות והמדינה העיראקית: המימד האתנו-דתי

מושב נעילה | 18:45-17:15 | אולם קנבר

ישראל והעולם הערבי לאחר ה-7 באוקטובר תובנות מפי שגרירי ישראל במדינות ערב

יו"ר: **שלמה בן עמי**, אוניברסיטת תל אביב, לשעבר שר החוץ ושגריר ישראל בספרד

אמירה אורון, שגרירת ישראל במצרים

דוד גוברין, שגריר ישראל במרוקו

רוגל רחמן, שגריר ישראל בירדן

איתן נאה, שגריר ישראל בבחריין

למי שאינו בעל תפקיד בכנס – חובת הרשמה מראש בקישור הבא

הרשמה

האוניברסיטה הפתוחה
THE OPEN UNIVERSITY OF ISRAEL
الجامعة المفتوحة

האגודה הישראלית ללימודי המזרח התיכון והאסלאם (אילמ"א)
The Middle East & Islamic Studies Association of Israel (MEISAI)
الجمعية الاسرائيلية لدراسات الشرق الاوسط والاسلام